

Yolmuz Vətənimizin əsrarəngiz rayonlarından olan Məsallıya və Lənkaranadır. Mədəniyyət Nazirliyi Respublika Xatırə Kitabı redaksiyasının Vətən müharibəsində həlak olanların adlarının və xatirələrinin əbədiləşdirilməsi üçün "44 gün - Tarixi zəfer" adlı üçcildiyyin ("A-Ə" hərfli üzrə) birinci cildinin növbəti təqdimat mərasimini təlasirik. Həm heyəcanlıyız, həm qüssəliyik, həm de qururlu...

I yazı

Respublika Xatırə Kitabı redaksiyasının daha bir böyük təqdimatı...

Nəzakət Məmmədova: "Xatırə kitabı xalqımızın qəhrəman övladlarının şücaətini, döyük və hünər yollarını əks etdirən yeganə məlumat bazasıdır"

"Xalqımıza böyük Zəfər bəxş edən oğullarımızın adlarının əbədiləşdirilməsi Respublika Xatırə Kitabı redaksiyasının ən ümde işidir"

Şəhid anaları, şəhid ataları, şəhid balaları, şəhid həyat yoldaşları, şəhid doğmaları ilə görüşə gedir... İçimiz qanlar ağlıyır... Sənki yollar da içimizdəki siziltini duyar, sənki dağlar da səsimizi eşidir, sənki bulaqlar da göz yaşımıza ovuc-ovuc su paylayır... Yolların o başında Respublika Xatırə Kitabı redaksiyasının baş redaktoru Nəzakət Məmmədovanın və "44 gün - Tarixi zəfer" adlı üçcildiyyin birinci cildinə nəfəs verən əməkdaşların yolunu onlarla insan gözləyir, qəhrəman analar, şərəfli atalar yollara göz dikir ki, balalarının el boyda şəkli ve barendə məlumat həkk olunan "44 gün - Tarixi zəfer" nəşrinə qoşuşa bilsinlər, o kitabı əlləri titrəyə-titrəyə kökslərinə sixsinlər.

Qara bağlayan anaların urrekləri qan ağlasa da, başlarını dik tutmağa çalışırlar. "Hər dərəcə dözərəm, təki balamın adı yaşasın, izi itməsin" deyən şəhid analarının gözlərinə baxmaq olmur. O gözlərənən dərəcədən yorğun dərdləri gözlərindən üzlərinə çöküb. Hələ boynu bükük gəlinləri, mələl - müşkül baxan körpələri, şah damarı qırılan, beli bükülən ataları demirəm. "Vətən sağ olsun" deyib Vətənə oğul bəxş edən ataların, anaların derdi böyük olduğu qədər de onlar qürurludur. Cox əzəmətlidir dərdli şəhid anası, Cox böyük dür şəhid atası...

Məsallı camaatı çox qonaqpərvərdir, insani sənki öz doğması, əzizi kimi bağırına basır, əzizləyir, ağırlayır. Məsallı Regional Mədəniyyət İdaresinin rəisi Bəxtiyar Qılıcov da, qurumun əməkdaşları da bizi çox məhrəbanlıqla qarşılıqla...

Respublika Xatırə Kitabı redaksiyasının ərsəyə getirdiyi "44 gün - Tarixi zəfer" adlı üçcildiyyin birinci cildinin Məsallı rayon Nizami Gəncəvi adına Mədəniyyət Mərkəzində təqdimat mərasimini Məsallı Regional Mədəniyyət İdaresinin rəisi Bəxtiyar Qılıcov açdı. Azərbaycanın qəhrəman oğullarından söz açan idarə rəisi Nəşrin Əhəmiyyətini vurğuladı. B. Qılıcov sonra sözü Mədəniyyət Nazirliyi Respublika Xatırə Kitabı redaksiyasının baş redaktoru Nəzakət Məmmədovaya verdi. Geniş mərəzə ilə çıxış edən N. Məmmədova nəşr barədə etrafı melumat verdi: "Nəzərinizə çatdırıım ki, Respublika Xatırə Kitabı Vətən müharibəsində həlak olmuş üç min şəhidlə bağlı "44 gün - Tarixi zəfer" adlı üçcildiyyin birinci cildinin təqdimatını Silahlı Qüvvələr günündə Bakı şəhərində, iyul ayının 6-da Azərbaycanın ikinci böyük şəhəri olan Gəncədə, hazırda isə cənub bölgəsində keçirir. Biz bu şanlı qələbə üçün müzəffər Ali Baş Komandan cənab İlham Əliyevə və qətiyyətli vətən oğullarına borcluyuq. Məhz bu möhtəşəm Qələbə sayesində bu zalda sizinlə birlikdəyik. La-

kin düşmən, görünür, bu qələbədən dərs çıxarmadı. Zaman-zaman sərhədyanı bölgələrdə və Qarabağda müxtəlif təxribatlar törətməyə qalxdı. Ermənilərin bu ilin sentyabr ayında törətdikləri təxribat nticəsində, təəssüflər olsun ki, daha 80 igidimizi itirdik. Allah bütün şəhidlərə rehmet eəsən. Xalqımıza böyük Zəfər bəxş edən oğullarımızın adlarının əbədiləşdirilməsi Respublika Xatırə Kitabı redaksiyasının ən ümde işidir və bu prosesi davam etdirmek üçün redaksiyanın əməkdaşları bölgələrdə olur, axtarış işlərini daim davam etdirirlər".

N. Məmmədova məlumat üçün bildirdi ki, Azərbaycan Sovet Ensiklopediyası nəzdində bir şöbə kimi fəaliyyət göstərən Respublika Xatırə Kitabı redaksiyası Nazirlər Kabinetinin 21 avqust 1991-ci il tarixli 277 sayılı qərarı ilə müstəqil quruma çevrilib, ölkəmizin ictimai-siyasi və mədəni hayatında çox nəcib və müqəddəs bir missiya yerinə yetirir. Natiqin sözlərinə görə, haqqında bir neçə dəfə qərar və sərəncam verilsə də, bu kitaba əsl qayğı ümummilli lider Heydər Əliyevin xüsusi tapşırığı asasında Nazirlər Kabinetinin imzaladığı 1 may 1997-ci il tarixli qərardan sonra göstərilib: "Əvvəlki illərdə fəaliyyəti üçün hətta vəsait ayrılmayan bu kitab ümummilli liderin məlum qərarından sonra öz fəaliyyətinə tam başlaya bildi.

(Ardı 11-ci səh.)

(Əvvəli 10-cu səh.)

Sonra da Heydər Əliyevin imzaladığı 23 dekabr 1997-ci il tarixli "Vətən uğrunda həlak olanların xatirəsinin abədiləşdirilməsi haqqında" Qanunla Respublika Xatirə Kitabı redaksiyası (ayrıca bəndlə) dövlət büdcəsinə daxil edilib və bununla da Xatirə kitabının həyatında əsaslı dönüş yarandı. Xatirə kitabının bütün sayları "Heydər Əliyev Respublika Xatirə Kitabının yaradıcısıdır!" sözləri ilə açılır, kitabda dahi rəhbərin portreti canlanır. Xatirə Kitabının cildlərində ikinci Dünya müharibəsində, Əfqanistan döyüşlərində, 20 Yanvar faciəsində, Xocalı soyqırımında, Qarabağ müharibəsi zamanı torpaqlarımızın azadlığı uğrunda gedən döyüşlərdə həlak olmuş, itkin düşmüş, əsir götürülmüş və təndaşlarımız, Milli Qəhrəmanlarımız haqqında əhatəli materiallar darc edilir. Bu ensiklopedik kitab ölkəmizin insan resurslarını əbədiləşdirən mühüm tarixi sənədə çevrilib. 2017-ci ildə Respublika Xatirə Kitabı redaksiyası Dövlət Təhlükəsizlik Xidməti nəzdində fəaliyyət göstərən "Əsir, itkin düşmüş, girov götürülmüş və təndaşlarla əlaqədar Dövlət Komissiyası"nın İşçi qrupu ilə birgə Azərbaycanın ərazi bütövlüyünə təcavüz edən

Ermenistanın Dağılıq Qarabağ və ətraf rayonlara hücumu, torpaqlarımızın işğalı zamanı əsir və girov götürülmüş, həmçinin naməlum şəraitdə itkin düşmüş hərbçi və məlki şəxslərin sonrakı talelərinin araşdırılması üzrə işə başlayıb. Nəticədə, Birinci Qarabağ müharibəsində əsir və girov götürülmüş, eyni zamanda naməlum şəraitdə itkin düşmüş 3888 nəfər Azərbaycan Respublikası vətəndaşı barədə məlumatlar yenidən ciddi araşdırılıb, dəqiqləşdirilmiş materiallar Respublika Xatirə Kitabının dördüncü xüsusi buraxılışında iki dildə (Azərbaycan və ingilis dillerində) öz aksini təqib. Redaksiyamız, həmçinin, Azərbaycanın Milli Qəhrəmanları və şəhid polislər haqqda kitablar da dərc edib. Respublika Xatirə Kitabı Redaksiyası "Bakı-Xəbər" qəzeti ilə birgə layihə əsasında "Şəhidlər ölməz, Vətən bölməz!" seriyasından "Gözle gələcəyəm", "Bir xatirə dəftərinə bənzəyir ömrüm", "Gözlər yoldan yiğilərmi", "İgid ömrü" və "El hərəyinə can deyən şəhid Elcan" kitablarını nəşr edib və hazırda layihə davam etdirilir. Respublika Xatirə Kitabı redaksiyası, həmçinin, "Vətən daşı... və ya 44 günün dastarı" adlı layihə əsasında 8 sənədli film çə-

ki. Bu filmlərin 4-ü geniş ictimaiyyətə təqdim olunub. Respublika Xatirə Kitabının Vətən müharibəsində həlak olmuş üç min şəhidlə bağlı "44 gün - Tarixi zəfər" adlı üçcildiyi hazırlanır. Hazırda kitabın birinci cildinin təqdimatına toplaşmışaq. Kitabda Vətən uğrunda həlak olmuş, "A-Ə" hərfli üzrə adları sıralanmış şəxslər barədə ensiklopedik məlumat verilib, digərlərinin də adlarının əbədiləşdirilməsi istiqamətində növbəti cildlər üzərində işlər görülür. Respublika Xatirə Kitabı redaksiyasının formalaşmasında, Xatirə Kitabının unikal səciyyə daşımاسında və ərsəyə gəlməsində Azərbaycan Respublikasının Mədəniyyət Nazirliyinin, şəxsən hörməti nazir cənab Anar Kərimovun səmərəli rəhbərliyi və tövsiyyələri, eləcə də yerli icra hakimiyyəti?rinin, digər ictimai birliliklərin iştirakı və zəhməti az deyil. Bu səbəbdən, onlara öz təşəkkürümüzü bildiririk. Vətən hamımızın ümumi evidir. 44 günlük müharibədə biz bunun canlı şahidləri olduq. Xalqımıza Zəfər hissi yaşadan şəhidlərimizə ehtiramımızı yetirir, sağlamlıqlarını itmiş qazilərimizə, şəhid ailələrinə, onlara qayğı duran şəxslərə, eləcə də, Müdafiə Nazirliyinin Hərbi Hospitalının yaralılara xüsusi xidmət

göstermiş həkimlərinə və bütün tibb personalına minnətdarlıq duyularımızı çatdırırıq. "Heç kim unudulmur, heç nə yaddan çıxmır!" devizi ilə çıxış edən Xatirə Kitabı xalqımıza qəhrəman övladlarının şücaətini, döyüş və hünər yollarını eks etdirən yeganə məlumat bazasıdır. Bu kitabın bugünkü və gələcək nəslin daş yaddaşına çevrilmesi özü tarixi bir hadisədir. Redaksiya olaraq bunu ümummilli lider Heydər Əliyevin xalqımıza xüsusi diqqəti kimi qəbul edir, qayğısını bidden əsirgəməyən ölkə rəhbəri, tarix yazan sərkərdə, müzəffər Ali Baş Komandan cənab İlham Əliyevə təşəkkürümüzü bildiririk.

Yaşasın Azərbaycan xalqı!"

N.Məmmədova ürəyi ata həsrətilə parçalanın şəhid balalarının ağrısına məlhəm olması üçün "Ağlama, şəhid qızı" şeirini söylədi.

Ağlama, şəhid qızı,
Dərdin mənə tanıdı...
Ürəyim paramparça,
Dərdim naxış-naxışdı...
Ağlama şəhid qızı,
Mən də ata itirdim.
Elə sən yaşda idim,
Sanırdım ki, hamidan
Güclüdü mənim atam
Bu körpə ürəyimdə atam
idi qəhrəman...

Sonra söz şair-publisist Rafael Tağızadəyə verildi.

"Azərbaycan belkə de dünyada yeganə ölkədir ki, ancaq öz torpaqları ilə həmsərhəddir. 200 il idi ki, qəlebə görmürdü, amma bu 44 günlük müharibədə Azərbaycan qəlebə qazandı və qəlebənin sevincini şəhidlərə görə yaşadıq".

R.Tağızadə vurğuladı ki, şəhidləri yaşatmaq üçün "44 gün - Tarixi zəfər" adlı kitab ərsəyə gelib.

AYB üzvü, tanınmış şair Meyxoş Abdullah da çıxış etdi. M.Abdullah "şəhid anaları-mızın-bacılarımızın qarşısında baş əyirəm. Bu tədbirin ən gözəl qonaqları şəhid analarıdır. Bu gün doğrudan da qürurverici andır. Şəhidlərimiz xalqımıza ağırlı-acılı, eyni zamanda qürurlu günlər yaşıtdı. Tarix o zaman yaddaşlarda qalır ki, rəsmiləşir. Etiraf edək ki, bizim xalqa bəzən unutqan xalq deyirlər. Xatirə Kitabının yaradılması, yazılması, xalqın yaddaşına köçürülməsi böyük işdir".

Şəhidlər İntiqam və Nurlan Əsgərlinin anası Ziba anaya da söz verildi. Ziba ana "44 gün - Tarixi zəfər" nəşrini ərsəyə getirən Xatirə Kitabı redaksiyasına öz minnətdarlığını unutmadığını, onların adlarını bu kitabda saldıqınız üçün sizə minnətdarlığımı bildirirəm. Bizim istəyimiz odur ki, övladlarımız kitablarda yaşasın, unudulmasın".

"44 gün - Tarixi zəfər" üçcildiyinin birinci cildinin təqdimati başa çatdıqdan sonra Respublika Xatirə Kitabı Redaksiyasının əməkdaşları sözügedən nəşri şəhid ailələrinə hədiyyə etdilər.

Masallıdan ayrılib Lənkəran şəhərinə üz tutduq. Lənkəranda keçirilən tədbir barədə geniş yazı ilə isə növbəti sayımızda tanış ola bilərsiniz.

**İradə SARIYEVA
Masallı-Bakı**